

45/70

1974-05-02

MS/L

Anteckningar förda vid sammanträde med arbetsgruppen för
Projekt VARG fredagen den 19 april 1974 kl. 10.00 i SNF:s
lokaler, S:t Eriksgatan 58.

Närvarande:

Norge: Magnar Norderhaug

Sverige: Ingemar Ahlén, Anders Bjärvall, Bertil Haglund
(ordförande), Håkan Hallander, Mats Segnestam (sekreterare).

§ 1

Ordföranden hälsade de närvarande välkomna och förklarade
sammanträdet öppnat.

§ 2

Segnestam rapporterade kort om den internationella vargkon-
ferensen i Stockholm 1973 och meddelade bl.a. att föredrag
och rekommendationer kommer att publiceras av IUCN.

§ 3

Vargsituationen i Norge och Sverige redovisades.

Norge

Norderhaug meddelade följande.

Norge delar möjligen en varg med Sverige, den s.k. Padjelanta-
vargen.

Övre Anarjokka nationalpark har etablerats. Nationalparken kan
betraktas som ett av de områden som på sikt kan få betydelse
för förekomst av varg och andra rovdjur i Norden. Norderhaug
åtog sig att till nästa möte lämna en närmare rapport om Anar-
jokka.

Sverige

Björvall meddelade följande.

Två vargar, en större och en mindre, har konstaterats söder om Jokkmokk i vinter. Spåren följdes av flera snöscooterpatruller på SNV:s uppdrag. 1.900 renar från 2 samebyar flyttade till området, varpå vargarna tog åtminstone 40 renar på en vecka. Efter ett väderomslag med kraftigt snöfall försvann vargarna. I pressen har angivits att de skjutits. Delar av slagna renar och från friska renar för jämförelse samlades in för bestämning av kondition, ålder etc. Pulliainen har bedömt det mindre sannolikt att de två vargarna vandrat över från Finland. Björvall ifrågasatte om man kunde säga detta bestämt. Haglund ansåg det möjligt att de två härstammade från en sprängd finsk flock.

Vid denna tidpunkt rapporterades också en varg från Vittangiområdet.

Dessutom fanns sannolikt en varg i Padjelanta (rapport i mars 1974). Jämför Norge ovan.

Rapporter har också kommit om en varg i Härjedalen - norra Dalarna. Möjligen rör det sig om en varg som också tidvis besökt Norge.

Ahlén tog upp frågan om vilken betydelse för vargarna den goda smågnagarförekomsten i skogslandet kunde ha.

§ 4

Hallander rapporterade om varg i fångenskap. En sammanställning bifogas, bilaga 1.

En omflyttning av vargar från Skansen är önskvärd.

Ev. kan kullar väntas i Frösön, Lycksele, Skansen, Skånes djurpark och Helsingfors.

Norderhaug redovisade en rapport från Svein Myrberget om djurparken i Kristiansand. En kopia av Myrbergets rapport bifogas, bilaga 2.

§ 5

Rovdjursforskningen i Sverige och frågan om större hägn diskuteras.

Björvall redovisade uppläggningsplaneringen av den nuvarande forskningen. (Se PM som bifogades föredragningslistan.) Efter kontakter med olika vargforskare har man ansett att de få vargar som finns inte bör bli föremål för något särskilt forskningsprogram. Däremot följs deras öden så noggrant som möjligt.

Ahlén redovisade vissa principiella tankegångar om frågan om storhågn och konstaterade att om varg skall planteras ut är ett större hågn ett nödvändigt mellanled mellan djurparksvargarna och varg i frihet. Han ansåg att gruppen inte inom någon nära framtid har möjlighet eller anledning att komma med ett konkret förslag. Etablerandet av storhågn kan anges ha olika syften.

1. För utplantering av varg.
2. För större forskningsprojekt bl.a. med tanke på ekologisk forskning.
3. Som ett försök med alternativ markanvändning i områden med inriktning på vildmark och med vissa möjligheter för turism.

Överläggningar med politiker kommer ev. att äga rum redan under 1974 med naturvårdsverket och skogshögskolan som diskussionspartners. (Vissa tankegångar rörande alternativ markanvändning finns publicerade i Sveriges Skogsvårdsförbunds Tidsskrift. Häfte 1 1974, särtryck bifogas).

Beträffande storhågnens läge kan följande sägas. Den biologiska produktionen är allmänt högre ju längre söderut man kommer. Det torde inom överskådlig framtid vara omöjligt att hålla ett storhågn - i synnerhet för ev. utsläpp - där renskötsel pågår. Sjaunjaområdet och de diskussioner som pågår om användningen av det är naturligtvis intressanta med tanke på varg, men kanske inte helt realistiska i dagens läge. Eventuellt skulle några områden i Jämtland kunna vara lämpliga. Ett annat tänkbart område skulle vara Älvdalens skjutfält och närliggande delar av Härjedalen. Vissa konflikter skulle emellertid säkert uppstå i detta område. Slutligen skulle Grönboområdet där viss forskningsverksamhet pågår kunna vara tänkbart, men är troligen mindre lämpligt.

Oavsett på vilka grunder ett storhågn etableras förutsätter en etablering goda möjligheter till uppföljning. Uppförandet av ett storhågn bör därför intimt kopplas till frågan om övrig

viltforskning i Norrlands inland och bör diskuteras i samband med en övergripande undersökning av fältstationer och undersökningsområden.

Naturvårdsverket bör aktivt medverka i en sådan diskussion om lämpliga områden för storhägn.

Norderhaug meddelade att ett storhägn har diskuterats i Östlandet i Norge.

Haglund påpekade att det förmodligen behövs både ett stort hägn och mindre hägn. Jaktmarksutredningen lär komma med förslag som torde vara av intresse för varggruppen. I första hand lär renen vara lämplig föda för vargen, i andra hand älgen vilket är av betydelse för val av område. En teoretisk möjlighet finns att etablera ett större hägn på skjutfältsområden i Kilsbergen.

Hallander meddelade att Zimen byggt ett 15 hektar stort hägn för 15 vargar och att ett motsvarande hägn skulle kunna etableras i Sverige på lämpligt ställe framför allt med tanke på publiken.

Ahlén underströk att ett sådant hägn skulle vara positivt ur PR-synpunkt. Viss beteendeforskning kan också bedrivas i ett sådant hägn.

Bjärvall redovisade fyra skäl för att bygga ett större hägn.

1. För att ta hand om överskottsdjur från djurparkerna.
2. För vetenskaplig forskning - framför allt ekologiska studier.
3. Som ett nödvändigt steg mot utplantering.
4. För att skapa förståelse för arten (PR).

Han underströk att det framför allt är ekologiska studier i större hägn som vi bör satsa på. I mindre utsträckning beteendeforskning i mindre hägn och konstaterade att de fyra skälen för större hägn inte går att förena i ett och samma hägn.

Haglund nämnde att 100 hjortar behövs för att föda en varg vilket överfört innebär att man för en vargflock skulle behöva ett område med minst 400-500 renar vilket i sin tur kräver ett område på ca 1 kvadratmil eller minimum 5.000 har.

ROLLA

Segnestam anförde att två skilda typer av hägn är aktuella. För det första turisthägn för PR. För det andra förmodligen ett eller flera stora hägn för forskning och utsläpp av varg. Han anmälde också att varggruppen fått ett erbjudande om att få disponera en större areal skogsmark utanför Strängnäs.

Hallander meddelade att mark i närheten av Skånes djurpark troligen kan tas i anspråk för ett PR-hägn och ansåg att man dessutom skulle kunna ta kontakt med Julita i Södermanland, vilket sorterar under Nordiska Muséet och där ett PR-hägn eventuellt skulle kunna uppföras.

Ahlén ansåg att två PR-hägn borde uppföras, ett i Skåne och ett i Mälardalen. Ahlén åtog sig att diskutera det senare hägnet med Uppsala kommun.

Ledamöterna konstaterade att ett sådant hägn bör ha en storlek på mellan 15 och 50 har.

Segnestam strök under att Skåne och Mälardalen vore lämpliga områden för PR-hägn och betonade vidare att myndigheterna, framför allt statens naturvårdsverk, måste påta sig ansvaret för utväljande av lämpliga områden för varg i framtiden och därmed också ange var större forsknings- och utsläppshägn skall etableras så småningom.

Gruppen uppdrog åt Hallander att utreda frågan om PR-hägn med start i augusti. De faktorer som bör beaktas är utformning, storlek, kostnader och tänkbara huvudmän. Utredningsarbetet bör i första hand inriktas på ett hägn i Skåne och ett i Mälardalen.

§ 6

Frågan om arbetsgruppens sammansättning diskuterades.

Segnestam redovisade tankegångar kring arbetsgruppens sammansättning och verksamhet och ansåg att den t.v. borde vara förankrad hos SNF och i huvudsak fungera som ideologisk pådrivare, opinionsbildare, vetenskapligt forum och plattform för PR-åtgärder. Också det nordiska samarbetet kan måhända bedrivas smidigare med den ideella anknytningen. De två ytterligare grupper som eventuellt skulle kunna vara representerade i varg-

gruppen är samerna och jägarna.

Norderhaug meddelade att en nordisk arbetsgrupp för hotade arter i anknytning till Nordiska Rådet kommer att tillsättas 1974 men ansåg också för sin del att det var positivt att bibehålla den ideella anknytningen inom Projekt Varg.

Gruppen anslöt sig till denna uppfattning och beslöt bordlägga frågan om representation för samerna och jägarna.

§ 7

FR-åtgärder diskuterades.

Gruppen beslöt att vid lämpligt tillfälle i ett uttalande redovisa gruppens tankegångar och målsättning och framför allt stryka under att man naturligtvis på lång sikt vill arbeta för att vargen skall få leva fritt inom något eller några områden i Finland, Norge och Sverige men att det i praktiken stöter på utomordentligt stora svårigheter och att en direkt utplantering av varg ej är aktuell.

Segnestam berättade att en vargutställning producerad av Nordkalottmuséerna f.n. finns på Biologiska Muséet i Stockholm och att en skärm beskrivande Projekt Varg har producerats av SNF. Till utställningen har en skrift om vargen producerats (skriften samt ett fotografi av utställningsskärmen översänds till dem som inte deltog i mötet).

§ 8

Tidpunkt och plats för nästa möte diskuterades.

Norderhaug ansåg att nästa möte borde hållas på nordiskt plan och framför allt ta upp de nordiska spörsmålen. Han föreslog att Finland tar på sig värdskapet för nästa möte och gruppen förordade att detta skulle äga rum i sista veckan i september.

§ 9

Då intet vidare förekom förklarade ordföranden mötet avslutat.

Mats Segnestam